

چالش‌زایی فن‌آوری‌های نوین: کاوش بر پی‌آمدهای روانی - اجتماعی فن‌آوری‌های نوین بر نوجوانان و جوانان، یک چالش صحت‌عامه‌ی نوظهور

محمد مسعودی^{۱*}، علی رحیمی^۱، عنایت‌الله عجاز^۱

۱. پوهنځی / دانش‌کده طب، پوهنتون / دانش‌گاه جامی، هرات، افغانستان.

اطلاعات مقاله

نوع مقاله: مروری

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۹/۱۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۲/۲۱

تاریخ نشر: ۱۴۰۳/۰۲/۱۰

* شناخت‌نامه نویسنده مسؤل:

محمد مسعودی

پوهنځی / دانش‌کده طب، پوهنتون / دانش‌گاه جامی، هرات، افغانستان.

✉
mhmasoudy313@gmail.com

کد اختصاصی مقاله / DOI:

<https://doi.org/10.58342/ghalibMj.V.1.I.1.2>

واژه‌گان کلیدی: فن‌آوری‌های نوین، چالش‌ها، پی‌آمدهای روانی-اجتماعی، چالش صحت‌عامه‌ی.

ارجاع به این مقاله:

مسعودی م، رحیمی ع، عجاز ع. چالش‌زایی فن‌آوری‌های نوین: کاوش بر پی‌آمدهای روانی - اجتماعی فن‌آوری‌های نوین بر نوجوانان و جوانان، یک چالش صحت‌عامه‌ی نوظهور. مجله علوم طبّی غالب. [اینترنت]. ۲۹ اپریل ۲۰۲۴. [تاریخ برداشت]: (۱۱) ۹-۱۷. DOI: 10.58342/ghalibMj.V.1.I.1.2

GHALIB UNIVERSITY

GHALIB MEDICAL JOURNAL

MJ

<https://mj.ghalib.edu.af/index.php/mj>

ISSN

E: 3006-094X

Vol.1, Issue.1, Spring & Summer 2024. pp 9-17

The challenges of new-age technologies: Exploring the psychosocial outcomes of emerging technologies on adolescents and young adults - a newly emerging public health challenge

Mohammad Masudi^{1*}, Ali Rahimi¹, Enayatollah Ejaz¹

1. Faculty of Medicine, Jami University, Herat, Afghanistan

Article Information

Type: Review

Received: 02/ 12/ 2023

Accepted: 11/ 03/ 2024

Published: 29/ 04/ 2024

*Present address and corresponding author:

Mohammad Masudi
Faculty of Medicine, Jami
University, Herat, Afghanistan

✉
mhmasoudy313@gmail.com

DOI:

<https://doi.org/10.58342/ghalibMj.V.1.I.1.2>

Abstract

Background: Recent years have witnessed revolutionary advancements in new-age technologies, reshaping adolescents' communication and interaction methods with the world around them. The proliferation of social media platforms such as Facebook, Instagram, and Snapchat has raised concerns regarding the role and impact of these tools on the development and behavior of adolescents. This review will examine the psychosocial effects of using social media and new technologies on adolescents. Outcomes related to body image, socialization, and adolescent development will be investigated, and potential solutions for parents and healthcare professionals to protect adolescents from digital threats, especially content related to pornography or explicit material, will be discussed.

Methods: In this research, we conducted a comprehensive and extensive search on the psychological effects of earthquakes. For the writing of this article, we explored databases such as PubMed, Scopus, and Google Scholar, and after applying selection criteria for articles, relevant studies were selected and Zotero was used for referencing.

Results: While social media platforms have gained high popularity, diverse evidence suggests meaningful connections between their usage and adolescents' psychosocial and behavioral issues. An increase in social media use is linked to decreased self-esteem and body satisfaction, heightened risk of cyberbullying, increased exposure to pornographic content, and engagement in risky sexual behaviors.

Conclusion: Given that new technologies significantly impact adolescents daily, there is a pressing need for increased efforts to educate adolescent users and their families about the negative consequences of social media usage. Doctors and parents must take precautionary measures to reduce psychosocial risks and ensure the online safety of adolescents.

Keywords: New-age technologies, Challenges, Psychosocial impacts, Public health challenge

To cite this article:

Masudi M., Rahimi A, Ejaz E. The challenges of new-age technologies: Exploring the psychosocial outcomes of emerging technologies on adolescents and young adults - a newly emerging public health challenge. *Ghalib Medical Journal*. [Internet]. April 29, 2024. [taking date]; 1(1): 9-17; DOI: 10.58342/ghalibMj.V.1.I.1.2

This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License

مقدمه

پیدایش فن‌آوری مدرن، دسترسی بی‌قید و شرط و وسیعی را در اختیار جوامع بشری قرار داده است. امروزه اینترنت جهان را به یک ده‌کده کوچک مبدل ساخته و انسان‌ها با بارگیری و نصب نرم‌افزارهای خاصی بر روی گوشی‌های هوشمند، کمپیوتر و دیگر ابزارهای عصری می‌توانند به راحتی در تعامل با دیگران قرار داشته باشند. بیش‌تر این نرم‌افزارها انقلاب بزرگی در ارتباطات جوانان هم‌عصر با این فن‌آوری که بیش‌ترین کاربران را به‌خود اختصاص می‌دهد، به‌وجود آورده است. براساس تازه‌ترین آمار که توسط مرکز پژوهشی پیو Pew Research Center منتشر شده‌است، نشان می‌دهد که ۹۱٪ از جوانان برای حفظ ارتباط با هم‌قطاران خویش از رسانه‌های اجتماعی بهره می‌برند که در این میان ۹۴٪ این افراد به‌طور روزانه از رسانه‌های اجتماعی کار می‌گیرند^[۱].

دوران نوجوانی، زمانی است که با تغییرات شناختی و اجتماعی، تراکنش و تعامل با دوستان به همراه بوده و پذیرش در میان دیگران حیاتی شمرده می‌شود؛ طوری که در این برهه زمانی، ظرفیت قوی را برای تفسیر احساسات خودشان و هم‌قطاران‌شان در خود می‌پروراند. در این فصل از زنده‌گی ارتباطات بخش لازمه گذار به دوران جوانی است^[۲]. اشکال معاصر ارتباطات به نوجوانان اجازه داده‌است که به دو شکل مجازی و حقیقت فیزیکی عرض اندام کنند. هم‌زمان که نوجوانان می‌توانند روبه‌رو در شرایط مکتب و دانشگاه با هم در تعامل باشند، زمینه این را نیز فراهم می‌کند که فاصله فیزیکی موجود با دیگران را نیز دور بزنند. با بیش‌تر شدن سهمیه فن‌آوری در فعالیت‌های روزمره نوجوانان، سود و زیان دست‌گاه‌های دیجیتال نوین و سکوه‌های رسانه‌ی بررشد و بالنده‌گی روانی-اجتماعی نوجوانان حوزه نگرانی‌های جدیدی را به رروی دانش‌پژوهان باز کرده‌است. این تحقیق مروری به سه بخش تقسیم گردیده است. نخست، بحثی راجع به پی‌آمدهای ناخوش‌آیند روانی-اجتماعی ناشی از فن‌آوری‌های نوین باز خواهیم نمود و سرانجام در این مقاله پیش‌نهاده‌ها و توصیه‌هایی پیرامون پیش‌گیری از عوارض ناخواسته فن‌آوری‌های روز آورده شده است.

مواد و روش بررسی

شیوه پژوهش و جست‌وجو برای انتخاب مقالات در این مطالعه مروری را جست‌وجو و ارزیابی مقالات مرتبط به اختلالات روانی-اجتماعی ناشی از فن‌آوری‌های نوین و راه‌های سازگاری با آن تشکیل می‌دهد. در این راستا، از پای‌گاه‌های اطلاعاتی معتبر چون Scopus، Google Scholar، PubMed، سایت وزارت صحت عامه افغانستان و سازمان صحتی جهان بهره‌گیری شده است. عبارات کلیدی مورد جست‌وجو شامل، New-age Technology، Psychological Impact، Social Impact، Mental Well-being in Overwhelming، School-Age and Adolescents، Digital Era بود. باتوجه به ویژه‌گی هر پای‌گاه، اصطلاحات و کلمات متنی برای فرمول جست‌وجو استفاده شده و جهت افزایش حساسیت جست‌وجو از اپراتورهای بولین AND / OR استفاده شده‌است.

معیارهای ورود مقاله به پژوهش: ۱. پژوهش‌های کیفی مرتبط با پی‌آمدهای روانی-اجتماعی ناشی از فن‌آوری‌های نوین؛ ۲. مقالات منتشرشده بین سال‌های ۲۰۱۲ الی ۲۰۲۳؛ ۳. مقالاتی که به زبان انگلیسی بودند؛

معیارهای خروج مقاله از پژوهش: ۱. مقالات مربوط به امراض روانی با اسباب غیر از فن‌آوری‌های نوین؛ ۲. مقالات منتشرشده خارج از محدوده زمانی تعیین‌شده؛ ۳. مقالاتی که به زبان غیر از انگلیسی منتشر شده بود.

در این پژوهش مروری، مقالات مرتبط باتوجه به معیارهای ورود و خروج گزینش گردیده و فرایند انتخاب در مراحل زیر شرح داده شده‌است: ۱. شناسایی مقالات؛ ۲. غربال‌گری مقالات؛ ۳. واجد شرایط بودن مقالات، که در مجموع حدود ۳۰ مقاله در اسکوپوس، ۵۱ مقاله در پاب‌مد و ۲۰۰ مقاله در گوگل اسکالر (با مرور ۱۵ صفحه) به زبان انگلیسی به‌دست آمد. از این میان ۴۷ مقاله کاملاً مرتبط با موضوع انتخاب و برای مرور، مورد خوانش دقیق قرار گرفت. در نهایت دو محقق عنوان و چکیده‌های ۴۷ مقاله را بررسی کردند و پس از نقد و بررسی برای بهره‌گیری نهایی گزینش شد. داده‌های مورد نیاز از مطالعات بررسی رونوشت و مورد بازبینی مرورگران قرار گرفت. در نهایت یک ترکیب روایتی از داده‌ها به هدف خلاصه‌سازی و توضیح پی‌آمدهای روانی-اجتماعی ناشی از فن‌آوری‌های نوین گزینش شد. انتخاب ترکیب روایتی به دلیل برخورداری اطلاعات فراگیر در ارائه‌دادن جامع‌تر و عمیق‌تر وضعیت بوده‌است. در این مقاله مروری تلاش به‌خرج داده شده‌است، که از کارشیوه گزارش‌دهی ترجیحی برای بررسی‌های سیستماتیک و متاآنالیز (preferred reporting items for Systematic Reviews and Meta-Analyses) (PRISMA) پی‌روی شود. از معیار نیوکاسل - اوتاوا (Newcastle-Ottawa Scale) برای ارزیابی کیفیت مطالعات مورد نظر کار گرفته شده‌است.

یافته‌ها

پی‌آمدهای استفاده از فن‌آوری‌های روز

استفاده از فن‌آوری‌های روز، اینترنت و رسانه‌های اجتماعی به پی‌آمدهای منفی روانی-اجتماعی بر روی روان، اعتماد به نفس، تصور از بدن و هویت افراد شده و در کنار این، موضوعاتی چون قلدری مجاز cyberbullying، دست‌رسی آسان به رفتارهای خطرناک هرزه‌نگاری pornography و پیامک‌های جنسی sexting مسائل مورد بحث متخصصان روانی-اجتماعی را تشکیل می‌دهد.

بیماری‌های روانی، اعتماد به نفس، تصور بدنی و اندام و هویت

فن‌آوری‌های تازه، گوشی‌های هوشمند، اینترنت و رسانه‌های اجتماعی به‌عنوان ابزارهای قدرت‌مند برای پرورش معیارها و اندیشه‌های معینی در قبال فرهنگ و زیبایی نقش بازی می‌کند. در نتیجه، این سکوها و ابزارها درک نوجوانان و جوانان نسبت به بدن خود، داشته‌های خود، داشته‌های دیگران را تحت تأثیر قرار داده و به موضوعاتی چون اعتماد به نفس و خوشنودی از خود نیز کشیده می‌شود.

اعتماد به نفس

همان‌طوری که فن‌آوری نقش روزافزون در زنده‌گی جوانان بازی می‌کند، برای پزشکان الزامی است که عوامل خطر مرتبط با این ابزارها را نیز ارزیابی کنند. اعتماد به نفس درک از ارزش خود عامل پیش‌بینی‌کننده بزرگ در زمینه سلامت روانی-اجتماعی به حساب می‌آید^[۳ و ۴]. این دهه که نمایه‌یی از انقلاب فن‌آوری و رسانه‌های اجتماعی می‌باشد، نقش خطیری در تحت تأثیر قراردادن سلامت دماغی جوانان داشته‌است^[۵ و ۶]! امروزه، با استفاده از این فن‌آوری‌ها خطوطی‌های اجتماعی، هویت و رفتارهای پذیرفته‌شده در جامعه به ساده‌گی بین هم‌قطاران تبادل می‌شود. در نتیجه، پذیرش در اجتماع و هم‌طرد از اجتماع با این ابزارها آسان شده‌است^[۷ و ۸]. بیش‌تر نوجوانان و جوانان تجارب مثبت از برقراری ارتباط با دیگران در رسانه‌های اجتماعی کسب می‌کنند، این به‌خاطری است که اغلب افراد دچار اعتیاد به این فن‌آوری‌های روز نگردیده‌اند^[۸]. به‌ویژه، ۷۶٪ نوجوانان بر این باور اند که این فن‌آوری‌ها تأثیر به‌خصوصی بر روی اطمینان و اعتماد ایشان ندارد؛ این درحالی است که ۲۰٪ دیگر باورمند اند که استفاده از این ابزارها موجب افزایش اطمینان و اعتماد به نفس ایشان می‌گردد. هرچند، پیدایش فن‌آوری‌های نوین، مثل تلویزیون، گوشی‌های هوشمند، اینترنت و رسانه‌های اجتماعی، تأثیر عمیقی بر اعتماد به نفس و تصور از بدن و فیزیک برجا می‌گذارد^[۹، ۱۰ و ۱۱]! علاوه بر این، وقت‌گذرانی بلندمدت در شبکه‌های اجتماعی به‌طور مستمر با کاهش خوشنودی از خود (بدن) به‌همراه بوده است^[۱۱]. هرچند، راستای پیوند میان اعتماد به نفس و تصور از بدن و فیزیک (هیكل) و ابزارهای فن‌آوری‌های نوین به‌صورت کلی واضح نیست^[۱۲-۱۳]. مطالعات نشان می‌دهد که رسانه‌های اجتماعی می‌تواند نقش روش کاذب در افزایش اعتماد به نفس را بازی کند. به‌عبارت دیگر، نوجوانانی که از پیش دچار اعتماد به نفس پایینی اند، ظاهراً از برقراری ارتباط با دیگران در رسانه‌های اجتماعی در راستای دست‌یابی به ارزش و روابط مثبت اجتماعی بهره می‌برند^[۱۴، ۱۵]. هم‌چنان دانسته شده‌است که افراد با خصلت شخصیتی محافظه‌کار (مانند، خوش‌حالی، اهداف بلند در زنده‌گی) به ندرت در هم‌سنجی‌های منفی اجتماعی در فضای مجازی درگیر می‌شوند^[۱۶]. ولی به‌صورت کلی، استفاده ناسالم از فن‌آوری‌های نوین خطر معروضیت به قلدری اجتماعی را بلند برده و به‌نوبه خود، اعتماد به نفس نوجوانان و جوان را صدمه می‌رساند^[۱۶]. با این حال، سوگیری انتخابی احتمالاً شیوه استفاده و به‌کارگیری و پاسخ به رسانه‌های اجتماعی و فن‌آوری‌های نوین را عمیقاً تحت تأثیر قرار می‌دهد.

ارزش‌دهی هویت

در دوران گذار از کودکی به جوانی، نوجوانان معمولاً به دنبال خودمختاری و کاشت هویت شخصیتی خویش استند^[۹]. بنابراین دلایل، نوجوانان با استفاده از رسانه‌های نوین به تجربه در زمینه هویت و دریافت بازخورد از هم‌قطاران خویش می‌پردازند. هرچند که استفاده از سکوهایی مثل فیس‌بوک، با بزرگ‌تر شدن نوجوانان مسیر کاهشی را می‌پیماید، بازم ۵۰٪ نوجوانان تجربیاتی هویتی را در اینترنت داشته و به دنبال واکنش دوستان خویش به پست‌های شان می‌باشد^[۱۷، ۱۸]. در نهایت، استفاده از اینترنت و رسانه‌های اجتماعی ممکن به نیرومندتر شدن گروه‌های هم‌سن‌وسال منتج شده و موجب ارزش‌گذاری هویت‌ها شود. بنابراین، وب‌گاه‌های رسانه‌های اجتماعی، مثل فیس‌بوک، یا انستاگرام، توسط هر فردی و از هر جنسیتی برای نشان‌دادن شایسته‌گی‌هایی که باور دارند به دوستان شان جذاب و گیرا جلوه کند، استفاده می‌شود. با آسان بودن بارگذاری upload عکس‌هایی که نشان‌دهنده سلیقه‌های پوشش و شخصیتی افراد می‌باشد، در

شبکه‌های اینترنتی، نوجوانان به صورت نابه‌جا به گزافه‌سازی و غلوکردن ظاهر مورد علاقه‌شان می‌پردازند. مهم‌تر، بدون پاسخ زود هنگام دوستان به پست‌های‌شان در شبکه‌های اجتماعی مثل انستاگرام و فیس‌بوک، اعتماد به نفس نوجوانان و جوانان کاهش خواهد پیدا کرد [۷، ۱۷].

خود بر جسته‌سازی و تصور بدنی و فیزیک خود

زیبایی‌گرایی که امروزه از راه رسانه‌های اجتماعی باب روز شده‌است، اغلباً، پس از اعمال ویرایش توسط ابزارهایی هم‌چون فوتوشاپ یا دیگر نرم‌افزارهای ویرایش بر روی سکوی رسانه‌های اجتماعی بارگذاری می‌شود. افراد معروض، شاید به صورت هوش‌یارانه از تغییرات آمده به تصویر و عکس‌های تبلیغاتی آگاهی نداشته و به تفکر در مورد اندام خودشان واداشته شوند، که به نوبه‌ی خودش، اعتماد به نفس و خشنودی نسبت به اندام را، به‌ویژه در میان دختران کاهش خواهد داد [۸، ۱۸]. سرانجام، باطنی‌کردن معیارهای زیبایی‌گرایی افراد را به نگرانی پیرامون اندام و بدن قرار داده و درگیر در رفتارهای تعدیل‌وزن می‌کند، و به‌طرز بالقوه‌ی منجر به اختلالات تغذیه می‌گردد [۱۸، ۱۹]. شمار زیادی از جوانان، به‌ویژه دختران، تحت تأثیر فشار هنجارهای اجتماعی قرار می‌گیرند تا که خود را با یک‌سری از معیارهای زیبایی‌شناختی هم‌خوان نمایند و برای رسیدن به این اهداف، آهسته‌آهسته به سمت استفاده از ابزارهای ویرایش عکس پیش از داشتن یک پست در شبکه‌های اینترنتی سوق پیدا می‌کنند. در حقیقت، ۲۸٪ از دختران بین سن ۸ و ۱۸ سال می‌پذیرند، که پیش از پست‌کردن عکس‌شان برای خوش‌نمابودن و جذابیت آن، آن‌ها را ویرایش و دست‌کاری می‌کنند [۸]. علاوه بر این، سکوه‌های شبکه‌های اجتماعی هم‌چون انستاگرام گزینه‌های بیش‌تری را برای ویرایش عکس در اختیار کاربران قرار می‌دهد.

قلدری سایبری فضای مجازی Cyber-bullying

فن‌آوری‌های معاصر ابزار جدیدی برای قلدری و زورگویی فراهم کرده‌است. زورگویی یا قلدری سایبری را به‌گونه‌ی رساندن آسیب به‌طور آگاهانه و پی‌هم از راه استفاده از ابزارهایی چون کامپیوتر، گوشی‌های همراه و هوش‌مند و دیگر دستگاه‌های برقی تعریف کرده‌اند [۲۰]. این شکل از قلدری اجتماعی بر روی سکوه‌های مختلف فن‌آوری، هم‌چون پیامک‌های متنی، گپ و رسانه‌های اجتماعی صورت می‌پذیرد. نمونه‌های قلدری سایبری را در فرستادن پیام‌های آزاردهنده و تهدیدکننده به قربانیان و بی‌شخصیت‌کردن یک قربانی در پی یک تلاش برای آسیب‌زدن به شهرت وی، می‌توان دید [۲۱]. قربانیان قلدری محیط سایبری بیش‌تر برای قیافه (۵۵٪)، شکل بدن و اندام (۳۷٪) و نژاد (۱۶٪) مورد تعرض قرار می‌گیرند [۲۲].

ناشناخته‌بودن قلدری اجتماعی از ویژه‌گی منحصربه‌فرد آن به‌حساب می‌آید، که باعث جداکردن این نوع قلدری از زورگویی‌های متعارف و سنتی جامعه گردیده‌است. استفاده از فن‌آوری به‌عنوان ابزار برای آزاررساندن به یک فرد موجب آن می‌شود که فرد مرتکب‌شونده از حفاظت بیش‌تری به‌خاطر آسانی اختفای هویت، برخوردار باشد [۲]. اضافه بر این، نبود تماس مستقیم فردی در ارتباطات فضای مجازی یا سایبری باعث کاهش میزان گناه‌پنداری یا پشیمانی در فرد درگیر در چنین تجاوزی می‌شود [۲۲]. درحالی‌که قلدری متعارف و سنتی بین شاگردان و دانش‌جوها فقط محدود به محیط مکتب و دانش‌گاه، میدان بازی و تفریح‌گاه‌ها و فضاهایی که اجازه دست‌رسی فردبه‌فرد را می‌داد، می‌شد؛ ولی قلدری سایبری محدوده‌ی تجاوز و زورگویی را حتا به حریم‌های امنی چون خانه نیز کشانیده‌است [۲۳].

بر پایه‌ی آمار سال ۲۰۱۶ مرکز مطالعات قلدری فضای سایبری، ۳۳٫۸٪ جوانان حداقل یک‌بار در زنده‌گی‌شان تجربه‌ی از قلدری سایبری را حکایت کرده‌اند و ۱۶٫۹٪ جوانان نیز گزارش از قربانی‌بودن شان به قلدری سایبری در این اواخر ارائه کرده‌اند (۲۵٪) که در مقایسه به گزارش سال ۲۰۱۰، که در آن نرخ گزارش حداقل یک‌بار تجاوز سایبری ۲۰٫۸٪ می‌رسید، به‌شکل نگران‌کننده آمار رو به افزایش قلدری سایبری را نشان می‌دهد.

نرخ قلدری سایبری، هرچند که در طیف‌های جمعیت‌شناختی هم‌گون نمی‌باشد. نتایج یک بررسی نشان می‌دهد که در مقایسه با میزان ۱۶٫۸٪ پسران، دختران نرخ ۲۵٫۸٪ را برای این تجاوز گزارش کرده‌است [۲۴]. پژوهش دیگری که توسط لورنت و هم‌کاران [۲۵] انجام یافت حکایت از نرخ افزایش‌یافته‌ی قربانی‌شدن اقلیت‌ها، به‌ویژه اقلیت‌های جنسیتی دارد.

با رشد دست‌رسی به فن‌آوری‌های روز و معاصر، میزان تهدید قلدری سایبری نیز افزایش پیدا کرده‌است و به همین دلیل ارزیابی تأثیر روانی و دماغی قلدری اجتماعی نیز حوزه‌ی مهم نگرانی برای متخصصان امور بدل شده‌است [۲۶]. قلدری سایبری با افزایش خطر ابتلا

به افسرده‌گی، کژپنداری یا بدگمانی (paranoia)، اضطراب و خودکشی به همراه است [۳۷]. برپایه فراتحلیل ۳۴ پژوهش، می‌توان استنباط کرد که قلدری سنتی و متعارف نرخ افکار خودکشی را با عامل ۲,۱۶ بالا می‌برد، این درحالی است که قلدری در فضای سایبری خطر با عامل ۳,۱۶ افزایش می‌دهد [۳۸]. اسناد و شواهد موثقی در این زمینه وجود دارد که قلدری سایبری خطر سوءاستفاده از مواد را در میان جوانان و نوجوانان افزایش می‌دهد و پیش‌نهادکننده این موضوع است، که این گروه سنی از مواد روان‌گردان و مخدر به‌عنوان ابزار برای سازگاری و مدارا با شرایط آسیب‌زای قلدری سایبری کار می‌گیرند [۳۰، ۲۹، ۳۷].

هرزه‌نگاری (Pornography)

هرزه‌نگاری به هر روش، مواد و رفتاری که به‌گونه واضح و آشکار نمایان‌گر کنش‌ها، واکنش‌ها و رفتارهای جنسی و سکسی بوده باشد، اطلاق می‌شود. گرچه که ابزارهای هرزه‌نگاری در گذشته محدود به رسانه‌های چاپی و نوارهای تصویری بوده‌است، ولی گسترده‌تر شدن اینترنت به هرزه‌نگاری اجازه گسترش حوزه فعالیت خویش را به قلمرو دنیای دیجیتال را داده و جمعیت چشم‌گیر از جوامع و اقشار را تحت تأثیر قرار داده‌است. امروزه، اغلب جوانان پیش از سن ۱۸ سالگی در معرض فعالیت‌های هرزه‌نگاری قرار می‌گیرند [۳۱]. براساس یک پژوهش، ۹۳,۲٪ از پسران و ۶۲,۱٪ از دختران مورد بررسی اعتراف به دیدن محتوای هرزه‌نگاری پیش از سن ۱۸ سالگی را داشته‌اند [۳۱]. ظرفیت‌های بزرگ فن‌آوری، دسترسی وسیع به اینترنت و راه‌بردهای سریع بازار و فروش توسط شرکت‌ها و نهادهای بزرگ تولیدکننده محتوای هرزه‌نگاری، همه در افزایش معروض شدن افراد به مسائل هرزه‌نگاری کمک شایان کرده‌است [۳۲]. هرزه‌نگاری آنلاین اغلباً نخستین سرچشمه دانش و آموزش پیرامون مسائل سکس و روابط جنسی در میان شمار زیادی از نوجوانان را تشکیل می‌دهد [۳۳، ۳۴]. نوجوانی دورانی از زنده‌گی است که کودکان در پی گذار به سمت جوانی آغاز به پویش و درک جنسیت خود می‌کند. به‌خاطر درحال رشد بودن مغز نوجوانان در این برهه زمانی، این قشر ظریف در معرض آسیب‌پذیری به عوامل تأثیرگذار خارجی و هرزه‌نگاری قرار داشته و پی‌آمدهای منفی بر رشد سلامت روانی اجتماعی‌شان خواهد داشت [۳۵]. دیدن برنامه‌های هرزه‌نگاری در دوران نوجوانی به طرز ناخودآگاه به باطنی شدن چشم‌داشت‌ها و انتظارات غیرواقعی این افراد از اندام و قیافه خودشان می‌شود، که این خود، زمانی که دست‌یافتی نباشد، موجب کاهش اعتماد به‌نفس و اطمینان از خود می‌شود [۳۶].

احتمال رفتارهای خشن جنسی به دنبال معروضیت به هرزه‌نگاری خشن افزایش پیدا می‌کند، تاجایی که نتیجه یک تحقیق افزایش شش برابری را برآورد کرده‌است [۳۷، ۳۶]. مطالعات نشان می‌دهد که نگاه متکرر مسائل هرزه‌نگاری با وقوع بلند اعراض افسرده‌گی، کاهش ارتباط احساسی پرستارها، افزایش خشونت در مکتب و سوبه پایین یک‌پارچه‌گی اجتماعی به‌همراه است [۳۸].

مشاهده متکرر مسائل هرزه‌نگاری هم‌چنین به درک غلط و دیدگاه انحرافی رابطه جنسی و پویایی روابط می‌انجامد. محققان سوئسی دریافتند که جوانان پویا به‌دنبال مسائلی که نشان‌دهنده روابط جنسی و هرزه‌نگاری است بیش‌تر از دیگران در زنده‌گی زناشویی‌شان دست به انجام مانورهای رابطه جنسی به تقلید از ویدیوهای سایت‌های هرزه‌نگاری خواهند زد [۳۹]. در حقیقت، پژوهش انجام‌یافته توسط آون Owen و هم‌کاران نشان‌دهنده پیوند قوی میان معروضیت به مسائل هرزه‌نگاری و استفاده از مواد روان‌گردان و مخدر و گرایش به سمت رفتارهای سرسری و ناپای‌دار می‌باشد [۳۸]. همین‌قسم، شواهد به‌دست‌آمده از پژوهش‌های دیگر نیز تأکید بر این دارند که مردان معروض به مسائل هرزه‌نگاری بیش‌تر رابطه جنسی را به‌شکل یک فعالیت فیزیکی می‌پندارند و زنان را فقط ابزاری برای انجام آن می‌دانند [۴۰]. مطالعات هم‌چنان پیش‌نهادکننده این قضیه است که افراد معروض به هرزه‌نگاری با افزایش احتمال رفتارهای پرخطر جنسی به‌همراه می‌باشد [۴۱]. در پژوهش مقطعی انجام در سال ۲۰۰۹ میان جوانان گروه سنی ۱۲-۲۲ ساله شهر نیوروک به این حقیقت پی می‌بریم که افراد بازدیدکننده از سایت‌های هرزه‌نگاری و جنسی بیش‌تر با احتمال داشتن چندین شریک جنسی در طی زنده‌گی‌شان روبه‌رو بوده‌اند و در طی ۳ ماه پیش از انجام تحقیق بیش‌تر از یک شریک جنسی را تجربه و هم‌چنان تجربه‌یی از رابطه مقعدی را گزارش کرده‌اند و به‌همین منوال در طی انجام فعالیت جنسی‌شان از الکل نیز بهره برده‌اند [۴۲]. در مناقشه با این یافته‌ها، می‌تواند بیان کرد، که معروضیت به هرزه‌نگاری در مقایسه به دستورهای والدین، دین و مکتب، تأثیر بزرگی بر تصمیم‌گیری جوانان به درگیر شدن در یک رابطه جنسی را دارا است [۴۳].

پیامک‌های جنسی (sexting)

پیامک جنسی به‌عنوان یک پدیده نوبرخاست معاصر، با ایجاد راه‌کار برای پیام‌رسانی است. از دیدگاه تعریفی، پیامک جنسی به فرستادن یا دریافت پیام‌های متنی، تصاویر یا ویدیوهای که در طبیعت خویش مرتبط با روابط جنسی و نشان‌دهنده رابطه جنسی باشد اطلاق می‌گردد

[۴۴]. امروزه بیش‌تر جوانان به گوشی‌های هوش‌مند دسترسی دارند، که این خود به آن‌ها اجازه‌ی استفاده‌ی بدون قید و شرط و بدون نظارت خانواده را می‌دهد. در میان نوجوانان ۱۰ الی ۱۹ ساله، نرخ پیامک جنسی بین ۱۷ تا ۲۲٪ تفاوت نشان می‌دهد [۴۶]. علاوه بر این، ۵۴٪ دانش‌جویان از شناخت افرادی که دست به پیامک جنسی می‌زده‌اند، گزارش داده‌اند و خود این افراد نیز با احتمال ۱۷ برابری ارسال پیامک جنسی روبه‌رو بوده‌اند [۴۵]. هرچند که علیت را نمی‌توان به‌صورت واقعی برداشت کرد؛ ولی پیامک جنسی با افسرده‌گی و درگیرشدن در رفتارهای پرخطر به سلامتی مثل استفاده از ماری‌جوانا، سیگار، الکل و افکار و تلاش‌های خودکشی، ارتباط قوی دارد [۴۶، ۴۷].

پیش‌نهادهای و راه‌کارها

همان‌طور که نوجوانان و جوانان تحت تأثیر عمیق فن‌آوری‌های نوین فرو رفته‌اند، والدین و پزشکان باید درک کنند، که چه‌گونه می‌توانند به‌ترین روش‌های امن را برای فرزندان خود فراهم کنند و آن‌ها را از تهدیداتی که توسط رسانه‌های اجتماعی ایجاد می‌شوند، محافظت نمایند. با این‌که بسیاری از شرکت‌های رسانه‌های اجتماعی محدودیت‌های سنی را بر روی سکوهایی خود تحمیل می‌کنند، بازهم نوجوانان می‌توانند به راحتی از این محدودیت‌ها عبور کنند و با ایجاد پروفایل‌های جعلی، محدودیت‌های سنی را دور بزنند؛ بنابراین، حتی اگر کودک زیر ۱۳ سال باشد، والدین باید با او گفت‌وگو کنند تا قوانینی درباره‌ی استفاده از رسانه‌های اجتماعی برای او تعیین بسازند. والدین باید به شدت استفاده از فیس‌بوک، اسنپ‌چت، اینستاگرام یا هر سایت دیگری که ممکن است کودکان را به محتوای نامناسب سنی به دام بیندازد را برای فرزندان خود منع کنند. اگر کودک بالاتر از سن مورد نیاز باشد، والدین تشویق می‌شوند که حساب رسانه‌ی خود را داشته باشند و با کودکان خود در این سایت‌های رسانه‌ی "دوست" باشند تا به‌طور منظم محتوای آنلاینی که منتشر می‌شود را نظارت کنند. این نیز مهم است که والدین و پزشکان با نوجوانان در مورد چه‌گونه‌گی حفظ اطلاعات شخصی صحبت کرده و اقداماتی انجام دهند که شامل تنظیمات حریم خصوصی در سایت‌های رسانه‌ی و عدم ارسال نام‌ها، آدرس‌ها یا اطلاعات مالی واقعی باشد. والدین می‌توانند از مرورگرهایی که قابلیت کنترولی بیش‌تر در اختیارشان می‌گذارند در نظارت به چه‌گونه‌گی استفاده از رسانه‌ها و اینترنت توسط فرزندان خویش بهره ببرند. نرم‌افزارهای فیلترینگ نیز می‌تواند توسط والدین دانلود شود، که خود مشاهده‌ی تصادفی محتوای نامناسب یا تبلیغات بازشونده در جلو چشم فرزندان را پیش‌گیری می‌کند.

والدین نه تنها تشویق شوند که گفت‌وگوهای کودکان خود را نظارت کنند، بل‌که با فرزندان خود درباره‌ی تن‌درستی و بهداشت آنلاین و خطرات ناشی از ارتباط با غریبه‌ها نیز صحبت کنند. مهم است که تأکید شود که محتوا در اینترنت ممکن به‌خاطر تبلیغات و آگهی نوشته شود و پس از انتشار، احتمال دارد توسط هرکسی به اشتراک گذاشته، تغییر داده شود و کاملاً به‌شکل مغرضانه‌ای دوباره پست گردد؛ بنابراین، والدین باید از هر حادثه‌ی پیرامون امنیت آنلاین مطلع شوند و با فرزندان خود درباره‌ی آن گفت‌وگو کرده و جلوگیری از وقوع حوادث آینده را در نظر داشته باشند.

در مورد تصور بدنی و اعتماد به نفس، توصیه می‌شود که پزشکان با نوجوانان گفت‌وگو کنند و به آن‌ها کمک کنند تا به این فهم برسند که تصاویر رسانه‌ی اغلب ویرایش و بهبود یافته‌اند و نمایان‌گر طیف گسترده‌ی از قالب‌ها و هیکل‌های بدنی موجود در جامعه‌ی ما نیستند.

نتیجه‌گیری

گسترش و توسعه‌ی فوق‌العاده در فن‌آوری عصر جدید، روش‌های ارتباطی و تعاملی میان گروه‌های مختلف افراد، به‌ویژه کودکان، نوجوانان و جوانان را بازتعریف کرده‌است، و نحوه‌ی ارتباط و تعامل آن‌ها با یک‌دیگر و جهان را دگرگون نموده‌است. این مطالعه به پیش‌رفت‌های رسانه‌های اجتماعی پرداخته است، که تجارب در شبکه‌های اجتماعی آنلاین، به اشتراک‌گذاری فایل و فعالیت‌های دیجیتال را افزایش داده‌اند. سکوهایی نظیر فیس‌بوک، روش‌های جدیدی معرفی کرده‌اند که کاربران را با دوزدن مرزهای فیزیکی به‌هم متصل می‌کنند. با این‌حال، این سکوهایی رسانه‌ی به دلیل فراهم‌کردن استانداردهای پذیرش و ردشدن اجتماعی در گروه‌های هم‌سال، ممکن است بر تصویر بدنی، اعتبار شخصی و رضایت نوجوانان تأثیر منفی بگذارند. این فن‌آوری‌های عصر جدید اجازه‌ی دسترسی آسان به مواد پورنوگرافی در میان جوامع، نوجوانان و جوانان را فراهم کرده‌اند. در نهایت، تماس با مسائل پورنوگرافی ممکن است منجر به داشتن انتظارات غیر واقعی درباره‌ی بدن خود و شرکت در فعالیت‌های خطرناک‌تر شود. گسترش سنتی قلدری با ظهور رسانه‌های اجتماعی از طریق مفهوم «قلدری سایبری» افزایش یافته است. این نوع قلدری مفهوم فضای امن برای قربانیان به قلدری را از بین می‌برد و می‌تواند

هویت‌ها و دیدگاه‌های اجتماعی را بیش‌تر تحت تأثیر قرار دهد. با فراهم کردن ساختار، نظارت و آموزش، والدین می‌توانند نقش اساسی در نظارت و تنظیم تعاملات کودکان خود با پلتفرم‌ها یا سکوها و دستگاه‌های رسانه‌یی ایفا کنند. پزشکان هم باید از جدیدترین روندها در رسانه‌های اجتماعی آگاه باشند تا والدین و فرزندان شان را به‌تر در مورد خطرات استفاده از آن‌ها آگاه کنند. درحالی که ارسال اطلاعات در این پلتفرم‌های دیجیتال ممکن است خطراتی برای سلامت، ایمنی و کلیت رفاه افراد به همراه داشته باشد، والدین و پزشکان می‌توانند اقدامات احتیاطی و پیش‌گیرانه حیاتی را انجام دهند تا ایمنی فرزندان خویش را بهبود بخشیده و تضمین نمایند.

تضاد منافع

هیچ تضاد منافی گزارش نشده است.

ORCID

Mohammad Masudi

<https://orcid.org/0009-0003-0525-0228>

Ali Rahimi

<https://orcid.org/0000-0001-5821-9177>

Enayatollah Ejaz

<https://orcid.org/0009-0004-0899-8298>

References

1. Lenhart A. Teens, social media & technology overview 2015. 2015;
2. Brown BB, Larson J, others. Peer relationships in adolescence. *Handb Adolesc Psychol*. 2009;2(Pt I):74–104.
3. Burrow AL, Rainone N. How many likes did I get?: Purpose moderates links between positive social media feedback and self-esteem. *J Exp Soc Psychol*. 2017;69:232–6.
4. Baumeister RF, Campbell JD, Krueger JI, Vohs KD. Does high self-esteem cause better performance, interpersonal success, happiness, or healthier lifestyles? *Psychol Sci Public Interest*. 2003;4(1):1–44.
5. Vogel EA, Rose JP, Roberts LR, Eckles K. Social comparison, social media, and self-esteem. *Psychol Pop Media Cult*. 2014;3(4):206.
6. De Vries DA, Kühne R. Facebook and self-perception: Individual susceptibility to negative social comparison on Facebook. *Personal Individ Differ*. 2015;86:217–21.
7. Valkenburg PM, Piotrowski JT. *Plugged in: How media attract and affect youth*. Yale University Press; 2017.
8. Bányai F, Zsila Á, Király O, Maraz A, Elekes Z, Griffiths MD, et al. Problematic social media use: Results from a large-scale nationally representative adolescent sample. *PLoS One*. 2017;12(1):e0169839.
9. Collins WA, Steinberg L. Adolescent development in interpersonal context. *Child Adolesc Dev Adv Course*. 2008;551–90.
10. Becker AE. Television, disordered eating, and young women in Fiji: Negotiating body image and identity during rapid social change. *Cult Med Psychiatry*. 2004;28:533–59.
11. Lee SY. How do people compare themselves with others on social network sites?: The case of Facebook. *Comput Hum Behav*. 2014;32:253–60.
12. Valkenburg PM, Koutamanis M, Vossen HG. The concurrent and longitudinal relationships between adolescents' use of social network sites and their social self-esteem. *Comput Hum Behav*. 2017;76:35–41.
13. Liu D, Baumeister RF. Social networking online and personality of self-worth: A meta-analysis. *J Res Personal*. 2016;64:79–89.
14. Steinfield C, Ellison NB, Lampe C. Social capital, self-esteem, and use of online social network sites: A longitudinal analysis. *J Appl Dev Psychol*. 2008;29(6):434–45.
15. Wilcox K, Stephen AT. Are close friends the enemy? Online social networks, self-esteem, and self-control. *J Consum Res*. 2013;40(1):90–103.
16. Brighi A, Melotti G, Guarini A, Genta ML, Ortega R, Mora-Merchán J, et al. Self-esteem and loneliness in relation to cyberbullying in three European countries. *Cyberbullying Glob Play Res Int Perspect*. 2012;32–56.
17. Greitemeyer T, Mügge DO, Bollermann I. Having responsive Facebook friends affects the satisfaction of psychological needs more than having many Facebook friends. *Basic Appl Soc Psychol*. 2014;36(3):252–8.
18. Clay D, Vignoles VL, Dittmar H. Body image and self-esteem among adolescent girls: Testing the influence of sociocultural factors. *J Res Adolesc*. 2005;15(4):451–77.
19. Moradi B, Dirks D, Matteson AV. Roles of sexual objectification experiences and internalization of standards of beauty in eating disorder symptomatology: a test and extension of objectification theory. *J Couns Psychol*. 2005;52(3):420.
20. Hinduja S, Patchin JW. Bullying, cyberbullying, and suicide. *Arch Suicide Res*. 2010;14(3):206–21.
21. Vandebosch H, Van Cleemput K. Defining cyberbullying: A qualitative research into the perceptions of youngsters. *Cyberpsychol Behav*. 2008;11(4):499–503.

22. Davis S, Nixon C. Preliminary results from the Youth Voice research project: Victimization & strategies. Youth Voice Proj. 2010;
23. Snider M, Borel K. Stalked by a cyberbully. *Maclean's*. 2004;117(21/22):76-7.
24. Hinduja S, Patchin J. Cyberbullying Data. Cyberbullying Research Center. 2016.
25. Llorent VJ, Ortega-Ruiz R, Zych I. Bullying and cyberbullying in minorities: Are they more vulnerable than the majority group? *Front Psychol*. 2016;7:1507.
26. Schenk AM, Fremouw WJ. Prevalence, psychological impact, and coping of cyberbully victims among college students. *J Sch Violence*. 2012;11(1):21-37.
27. Pham T, Adesman A. Teen victimization: Prevalence and consequences of traditional and cyberbullying. *Curr Opin Pediatr*. 2015;27(6):748-56.
28. Van Geel M, Vedder P, Tanilon J. Relationship between peer victimization, cyberbullying, and suicide in children and adolescents: a meta-analysis. *JAMA Pediatr*. 2014;168(5):435-42.
29. Lynam DR, Milich R, Zimmerman R, Novak SP, Logan T, Martin C, et al. Project DARE: no effects at 10-year follow-up. 2009;
30. Kuntsche E, Knibbe R, Gmel G, Engels R. Why do young people drink? A review of drinking motives. *Clin Psychol Rev*. 2005;25(7):841-61.
31. Sabina C, Wolak J, Finkelhor D. The nature and dynamics of internet pornography exposure for youth. *Cyberpsychol Behav*. 2008;11(6):691-3.
32. Mitchell KJ, Jones LM, Finkelhor D, Wolak J. Trends in unwanted online experiences and sexting. 2014;
33. Arrington-Sanders R, Harper GW, Morgan A, Ogunbajo A, Trent M, Fortenberry JD. The role of sexually explicit material in the sexual development of same-sex-attracted Black adolescent males. *Arch Sex Behav*. 2015;44:597-608.
34. Rothman EF, Kaczmarzky C, Burke N, Jansen E, Baughman A. "Without porn... I wouldn't know half the things I know now": A qualitative study of pornography use among a sample of urban, low-income, black and Hispanic youth. *J Sex Res*. 2015;52(7):736-46.
35. Flood M. The harms of pornography exposure among children and young people. *Child Abuse Rev J Br Assoc Study Prev Child Abuse Negl*. 2009;18(6):384-400.
36. Bilgrami Z, McLAUGHLIN L, Milanaik R, Adesman A. Health implications of new-age technologies: a systematic review. *Minerva Pediatr*. 2017;69(4):348-67.
37. Ybarra ML, Mitchell KJ, Hamburger M, Diener-West M, Leaf PJ. X-rated material and perpetration of sexually aggressive behavior among children and adolescents: Is there a link? *Aggress Behav*. 2011;37(1):1-18.
38. Owens EW, Behun RJ, Manning JC, Reid RC. The impact of internet pornography on adolescents: A review of the research. *Sex Addict Compulsivity*. 2012;19(1-2):99-122.
39. Häggström-Nordin E, Hanson U, Tydén T. Associations between pornography consumption and sexual practices among adolescents in Sweden. *Int J STD AIDS*. 2005;16(2):102-7.
40. Peter J, Valkenburg PM. Adolescents' exposure to sexually explicit internet material and notions of women as sex objects: Assessing causality and underlying processes. *J Commun*. 2009;59(3):407-33.
41. Jacobson C, Bailin A, Milanaik R, Adesman A. Adolescent health implications of new age technology. *Pediatr Clin*. 2016;63(1):183-94.
42. Braun-Courville DK, Rojas M. Exposure to sexually explicit web sites and adolescent sexual attitudes and behaviors. *J Adolesc Health*. 2009;45(2):156-62.
43. Kingston DA, Malamuth NM, Fedoroff P, Marshall WL. The importance of individual differences in pornography use: Theoretical perspectives and implications for treating sexual offenders. *J Sex Res*. 2009;46(2-3):216-32.
44. Lenhart A, Ling R, Campbell S, Purcell K. Teens and mobile phones: Text messaging explodes as teens embrace it as the centerpiece of their communication strategies with friends. *Pew Internet Am Life Proj*. 2010;
45. Rice E, Rhoades H, Winetrobe H, Sanchez M, Montoya J, Plant A, et al. Sexually explicit cell phone messaging associated with sexual risk among adolescents. *Pediatrics*. 2012;130(4):667-73.
46. Houck CD, Barker D, Rizzo C, Hancock E, Norton A, Brown LK. Sexting and sexual behavior in at-risk adolescents. *Pediatrics*. 2014;133(2):e276-82.
47. Dake JA, Price JH, Maziarz L, Ward B. Prevalence and correlates of sexting behavior in adolescents. *Am J Sex Educ*. 2012;7(1):1-15.